

VIII. ФИНАНСИ, КРЕДИТ И ЗАСТРАХОВКА

Информацията в раздел „Финанси, кредит и застраховка“ е систематизирана в три подраздела: Държавни финанси, Финанси на предприятията и Кредит и застраховка.

Подраздел „Държавни финанси“ е разработен въз основа на данни, получени от Министерството на финансите. В общия размер на приходите на държавния бюджет са включени и привлечените средства за финансиране на бюджетния дефицит.

Подраздел „Финанси на предприятията“ е разработен въз основа на данните, събирани от Националния статистически институт на база на счетоводните отчети. Информацията общо за страната и по отрасли е получена от нефинансовите държавни, общински и кооперативни предприятия (вкл. селскостопанските), работещи на стопанска сметка. Групирането на предприятията по отрасли е извършено въз основа на преобладаващата дейност на фирмите и предприятията.

Подраздел „Кредит и застраховка“ е разработен въз основа на данните от счетоводните и статистическите отчети на банковите институти, Държавната спестовна каса, Държавния застрахователен институт, БУЛСТРАД и МИК.

Паричната маса (табл. 16) — паричен агрегат (M2), е обобщаващ показател, характеризиращ състоянието на паричното обращение и оттам и на финансовата система. Той е сума от паричната маса, влияеща непосредствено върху паричното обращение, т. нар. „тесни пари“ (паричен агрегат M1), и потенциалните (квази) пари.

Тесните пари — паричен агрегат M1, включва парите извън банките (парите в обращение) и безсрочните депозити.

Показателят „Пари извън банките“ се формира като от паричната емисия на БНБ за съответния месец се извади сумата на парите в касите на всички търговски банки.

Безсрочните депозити в банките са всички депозити, платими при поискване, прехвърляеми чрез чек или използвани по друг начин за извършване на разплащания без ограничения или глоби.

Потенциалните (квази) пари са пасиви на паричната система, които не се използват като директно средство за разплащане в даден момент, но те са паричен потенциал, който в бъдеще при определени условия може да се окаже в сферата на паричното обращение. Такива са спестовните и срочните депозити, както и депозитите в чужда валута.

Спестовните депозити са лихвоносни, непрехвърляеми депозити. Те са законово защитени при евентуален банкрут.

Срочните депозити са депозитите във финансови институции с фиксиран срок. С термина срочен депозит се означава също и депозит, който може да бъде изтеглен след предварително предизвестие. Срокът на предизвестieto е фиксиран в договора за депозит.

Депозити в чужда валута са всички депозити на резиденти, деноминирани и платими в чужда валута, независимо от вида и срочността им.

Емисията от банкноти и монети (табл. 17) включва парите в касите на Българската народна банка, търговските банки, пощенските и застрахователните учреждения, касите на фирмите и други организации и парите в населението.